

Revisionsrapport – Riksarkivets årsredovisning 2019

Riksrevisionen har granskat Riksarkivets årsredovisning 2019, daterad 2020-02-20.

Vi vill med denna revisionsrapport uppmärksamma er på iakttagelser från vår granskning.

Våra iakttagelser har påverkat revisionsberättelsen. Vi har lämnat uttalanden med reservation om

- årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande regelverk
- årsredovisningen ger i allt väsentligt en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning
- ledningen efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster

Vi vill att ni svarar på denna revisionsrapport senast 2020-08-31. Beskriv om och i så fall vilka åtgärder ni planerar för att rätta till iakttagelserna.

Sammanfattning

1. Riksarkivet redovisar inte balansposten räntekontokredit i Riksgäldskontoret i årsredovisningen. Det framgår inte av årsredovisningen att räntekontokrediten är utnyttjad på balansdagen. Vi har därför lämnat uttalanden med reservation enligt de två första punkterna ovan. Vi rekommenderar att Riksarkivet upprättar och tillämpar förbättrade rutiner för ansvarsfördelning och kvalitetssäkring av årsredovisningen.

2. Riksarkivet redovisar sedan flera år ett ökande ackumulerat underskott för avgiftsområdet digitaliseringstjänster med det ekonomiska målet full kostnadstäckning. Det ackumulerade underskottet uppgår till -23,9 miljoner kronor per den 31 december 2019. Vi bedömer att det är osannolikt att Riksarkivet kan uppnå det ekonomiska målet full kostnadstäckning inom några års sikt. Vi har därför lämnat uttalande med reservation enligt den tredje punkten ovan. Vi rekommenderar Riksarkivet att undersöka vilka åtgärder som krävs för att minska underskottet inom digitaliseringstjänster.

3. Underlaget till resultatredovisningen är bristfälligt. Denna iakttagelse har inte påverkat revisionsberättelsen. Vi rekommenderar att Riksarkivet beslutar om riktlinjer och mallar för hur underlaget ska se ut och hur kvalitetssäkring ska göras.

1 Riksarkivet redovisar inte balansposten räntekontokredit i Riksgäldskontoret i årsredovisningen

Riksarkivet har utnyttjat sin räntekontokredit med 60 116 tusen kronor per 2019-12-31. En utnyttjad räntekontokredit på balansdagen ska redovisas på posten räntekontokredit i Riksgäldskontoret på balansräkningens skuldsida enligt 4 kapitlet 2 § förordning (2000:65) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksarkivet redovisar inte posten räntekontokredit i Riksgäldskontoret i årsredovisningen.

Vi bedömer att det är ett väsentligt fel att Riksarkivet inte redovisar posten räntekontokredit i Riksgäldskontoret i årsredovisningen. Vi har därför

- lämnat ett uttalande med reservation om årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag
- lämnat ett uttalande med reservation om att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning.

Riksarkivet har även överskridit sin beviljade räntekontokredit med 5 116 tusen kronor. Beviljad räntekontokredit enligt regleringsbrevet är 55 000 tusen kronor. Vår bedömning är att överskridandet inte är väsentligt och det har därför inte påverkat något uttalande i revisionsberättelsen.

Rekommendationer

Vi rekommenderar Riksarkivet att

- stärka den interna styrningen och kontrollen genom att upprätta och besluta om förbättrade rutiner för kvalitetssäkring av årsredovisningen
- rutinerna bör innehålla en tydlig ansvarsfördelning samt beskriva hur kvalitetssäkringen ska genomföras och dokumenteras.

2 Digitaliseringstjänster: Väsentligt ackumulerat underskott för avgiftsområde med krav på full kostnadstäckning

I årsredovisningen redovisar Riksarkivet ett ackumulerat underskott om -23,9 miljoner kronor för avgiftsområdet digitaliseringstjänster per den 31 december 2019. Det ackumulerade underskottet har ökat varje år sedan 2015.

Det ekonomiska målet är att avgifter ska beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning) enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191). Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 5 § avgiftsförordningen (1992:191) ska avgifterna beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga med verksamheten direkt eller indirekt förenade kostnader.

En myndighet som får disponera inkomster från avgiftsbelagd verksamhet ska balansera räkenskapsårets resultat i ny räkning enligt 25 a § avgiftsförordningen (1992:191). I 25 a § framgår det även att om det har uppkommit ett underskott i avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår, ska myndigheten lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Riksarkivet redovisar sedan 2017 ett ackumulerat underskott i hela den avgiftsbelagda verksamheten med krav på full kostnadstäckning. Per den 31 december 2019 uppgår det ackumulerade underskottet till -24,5 miljoner kronor. Underskott för avgiftsområdet digitaliseringstjänster uppgår till cirka -23,9 miljoner kronor vilket motsvarar 97 procent av det ackumulerade underskottet för hela den avgiftsbelagda verksamheten med krav på full kostnadstäckning. Riksarkivet har lämnat en rättvisande beskrivning av den avgiftsbelagda verksamheten i årsredovisningen 2019.

Det ackumulerade underskottet för digitaliseringstjänster har uppkommit i "Bouppteckningsprojektet" som Riksarkivet genomfört på uppdrag av Skatteverket sedan 2013. Riksarkivet har under 2018 och 2019 varit i kontakt med Kulturdepartementet och redogjort för finansieringen i "Bouppteckningsprojektet". Under 2019 har Riksarkivet lämnat en begäran till regeringen om att få finansiera det ackumulerade underskottet i "Bouppteckningsprojektet" med anslag. Kulturdepartementet har svarat att Riksarkivet inte kommer att få undantag från det ekonomiska målet om full kostnadstäckning för "Bouppteckningsprojektet".

Regeringen har i regleringsbrevet för 2020 gett Riksarkivet i uppdrag att redovisa en plan för hantering av det ackumulerade underskottet inom

digitaliseringstjänster. Riksarkivet gör bedömningen att de inte kommer kunna uppnå det ekonomiska målet full kostnadstäckning för avgiftsområdet digitaliseringstjänster på grund av otillräcklig finansiering inom ”Bouppteckningsprojektet”. Riksarkivet uppskattar att det ackumulerade underskottet för digitaliseringstjänster kommer att bli drygt 30 miljoner kronor åren 2020-2021.

Vi bedömer att det är osannolikt att Riksarkivet inom några års sikt kan uppnå det ekonomiska målet full kostnadstäckning för avgiftsområdet digitaliseringstjänster. Vi bedömer därför att Riksarkivet överskrider sin befogenhet och har lämnat ett uttalande med reservation om ledningen efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster.

Rekommendationer

Vi rekommenderar Riksarkivet att

- undersöka vilka åtgärder som krävs för att kunna uppnå det ekonomiska målet full kostnadstäckning inom avgiftsområdet digitaliseringstjänster
- upprätta en plan för att minska underskottet inom digitaliseringstjänster och på sikt kunna uppnå det ekonomiska målet full kostnadstäckning
- påbörja åtgärder enligt planen
- regelbundet följa upp resultatet av åtgärderna i planen.

Våra rekommendationer ligger i linje med det uppdrag som Riksarkivet fått i regleringsbrevet för 2020.

3 Underlaget till resultatredovisningen är bristfälligt

Vi har vid granskningen av årsredovisningen noterat att underlaget till resultatredovisningen är bristfälligt. Underlaget har inte varit samlat och strukturerat så att det vid granskningen går att stämma av alla uppgifter i resultatredovisningen. Vi har framfört detta till Riksarkivet även tidigare år.

Underlaget till resultatredovisningen ska uppfylla kraven enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordning (2000:65) om årsredovisning och budgetunderlag:

- Informationen om resultatet ska baseras på verifierbara data och rimliga resonemang.

- Eventuella osäkerheter ska kommenteras i årsredovisningen.
- Underlaget ska dokumenteras.

I granskningen har vi noterat följande brister i den dokumentation vi erhållit:

- Det finns inte underlag till alla uppgifter i resultatredovisningen.
- Vissa underlag är ofullständiga, saknar källhänvisningar eller är på annat sätt av dålig kvalitet.
- Ibland finns underlag på annan plats utan att det framgår var.
- Det framgår inte av underlagen om de är kvalitetssäkrade eller inte.
- Riksarkivet har ingen gemensam mall för underlag till uppgifter i resultatredovisningen.

Rekommendationer

Vi rekommenderar Riksarkivet att upprätta dokumenterade riktlinjer för framtagande och kvalitetssäkring av underlag till uppgifter i resultatredovisningen. Riksarkivet bör även

- säkerställa att underlaget är samlat på ett ställe enligt en struktur som följer resultatredovisningens innehåll
- besluta om en mall för hur underlagen ska se ut och vilka obligatoriska uppgifter de ska innehålla. Underlaget bör till exempel innehålla uppgifter om källa, system, ansvarig för uppgiften, eventuella beräkningar, data, metod och eventuell osäkerhet i underlaget
- ange referens till underlag som myndigheten förvarar på en annan plats
- dokumentera att underlaget är kvalitetssäkrat.

Ansvarig revisor Karin Upplander Ekman har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Bernadette Larsson har varit föredragande.

Karin Upplander Ekman

Bernadette Larsson

Kopia för kännedom:

Regeringen

Kulturdepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen